

реконструювання та переосмислення сценаріїв і вибору найбільш актуального.

Список використаних джерел

1. Brown, D., & Brooks, L. (1996). Introduction to theories of career development and choice. Origins, evolutions, and current efforts. In D. Brown, L. Brooks & Associates (Eds.), *Career choice and development* (3rd ed., pp. 1–13).
2. Campbell C., Ungar M. (2004) Constructing a life that works: Part 1, blending postmodern family therapy and career counseling // *The Career Development Quarterly*. No. 53. P. 16–27.
3. Cochran, L. (1997). *Career counselling: A narrative approach*. Thousand Oaks, CA: Sage.
4. Savickas, M. (2015b). *Life-design counseling manual*. Rootstown, OH: Vocopher.
5. Savickas, M. L. (2002). Career Construction: a developmental theory of vocational behavior. In D. Brown & Associates (Eds.), *Career choice and development* (4th ed., pp. 149–205). San Francisco, CA: Jossey Bass.
6. Savickas, M. L. (2015a). Life designing with adults – developmental individualization using biographical bricolage. In L. Nota & J. Rossier (Eds.), *Handbook of life design. From practice to theory and from theory to practice* (pp. 135–149). Heidelberg, Germany: Hogrefe Publishing.

Ростовська Т. В.

РЕКОМЕНДАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ПРОФЕСІЙНИХ ТА МІЖУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО БЕЗПЕКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

ВСТУП. Питання безпеки соціальних працівників на робочому місці почали вивчати ще у 1960-х роках. Напрацювання майже 60 років досліджень дозволили професійним асоціаціям соціальних працівників видати рекомендації та навчальні матеріали для соціальних працівників і менеджерів соціальних служб з метою підвищення рівня безпеки на роботі та оптимального реагування на загрози. В Україні питанню безпеки

соціальних працівників не приділено достатньо уваги, тому відповідальність зазвичай несуть самі фахівці або менеджери окремих організацій. [1; 6; 7]

Виклад основного матеріалу. З початку пандемії COVID-19 соціальні працівники в усьому світі опинилися в зоні підвищеного ризику разом із лікарями і поліцейськими, до попередніх питань безпеки додалася ще проблема захисту від вірусу в умовах надання соціальних послуг великій кількості клієнтів. Професійні асоціації та міжурядові організації визнають важливий внесок соціальних працівників під час пандемії, виділяючи такі їх значимі функції: підтримка сімей, що стикнулися з домашнім насильством; створення безпечних місць догляду для дітей та жінок, які зазнали насильства; психологічна підтримка клієнтів під час локдаунів; натуральна допомога групам ризику, зокрема забезпечення їжею і ліками людей похилого віку; співпраця з лідерами громад для планування локальної допомоги населенню та довгострокових програм підтримки; робота на гарячих лініях; супровід сімей у складних життєвих обставинах (at-risk); налагодження контактів із людьми з груп ризику та моніторинг стану їхнього здоров'я для швидкого надання медичної допомоги тощо. [2; 9]

Виконання цих та інших функцій в умовах глобальної ізоляції стало викликом як для фахівців, так і для менеджерів соціальних служб. Зокрема Міжнародна Федерація соціальних працівників влітку 2020 року опублікувала звіт онлайн дослідження серед фахівців соціальних служб із 54 країн світу, де серед нових викликів респонденти вказали відсутність засобів персонального захисту від вірусу; домашні візити до клієнтів з груп ризику, зокрема людей літнього віку; конфлікти з клієнтами через необхідність використання ними засобів захисту, дотримання самоізоляції та дистанції; візити до клієнтів з психічними захворюваннями, афективними розладами або суїцидальними думками, що загострилися

через ізоляцію; збільшення робочого навантаження тощо. [3] Найбільше труднощів виникає у соціальних працівників “на передовій” (at the Frontline) - які щодня працюють у закритих установах з групами ризику (геріатричних пансіонатах, хоспісах, онкологічних центрах) або надають послуги за місцем проживання і перебування клієнтів. [3; 4; 8]

Окремим питанням у сфері безпеки працівників під час пандемії стали стрес та вигорання. Без швидкої реакції менеджерів соціальних служб фахівці часто мають самотійно приймати рішення про домашні візити, шукати способи захистити себе і клієнтів, брати на себе відповідальність за якість послуг під час карантину, навчати клієнтів базових правил гігієни в умовах пандемії, надавати психологічну підтримку, виконувати значну частину роботи дистанційно. При цьому самі фахівці теж відчують страх за своє здоров’я, провину та сором через бажання захиститися, втрату контролю над своїми завданнями та якістю їх виконання, тривогу за життя рідних і близьких тощо. Крім того у зв’язку з погіршенням економічної та соціальної ситуації у багатьох країнах значно збільшилася кількість клієнтів соціальних служб, а отже й навантаження на фахівців. На відміну від лікарів соціальні працівники не завжди мають визнання свого внеску у допомогу суспільству з боку уряду, тому у більшості держав для них немає програм психологічної підтримки або фінансової компенсації ризиків. Лише деякі професійні асоціації змогли швидко організувати додаткове навчання та супервізії для своїх членів. [2; 3; 9]

ЮНІСЕФ спільно з Міжнародною Федерацією соціальних працівників у 2020 році видали перелік рекомендацій для захисту фахівців соціальних служб у період пандемії, зокрема уряди країн, роботодавці, супервізори і самі соціальні працівники можуть зробити наступне:

- відстежувати оновлення інформації щодо вірусу, протоколів лікування, змін у законодавстві тощо та інформувати про зміни фахівців;

- визнати соціальних працівників надавачами важливих послуг і забезпечити їх належним фінансуванням, засобами захисту, медичними послугами, необхідною технікою;
- оцінювати ризики та етичні наслідки втручання соціальних працівників для здоров'я клієнтів до початку надання соціальних послуг;
- визначити доступні варіанти роботи з клієнтами, в тому числі, чи можливе надання послуг дистанційно, без особистих візитів фахівців; в разі необхідності регулярних контактів із клієнтами - надати фахівцям чіткі рекомендації для роботи, забезпечити захисними засобами, тестуванням і страхуванням;
- впроваджувати та розвивати дистанційні методи роботи за можливості, зокрема проводити онлайн робочі зустрічі, подавати електронну звітність, забезпечити фахівців засобами віддаленого зв'язку;
- організувати доступне навчання для працівників соціальних служб на державному та місцевому рівнях з урахуванням нових викликів та обов'язків;
- проводити регулярні і додаткові супервізії, за потреби онлайн та офлайн, індивідуальні й групові, для підтримки, інформування та мотивації фахівців;
- запровадити для соціальних працівників індивідуальні плани догляду про себе (self-care plans) для підтримки психічного здоров'я та соціального добробуту. [9]

Міжнародна Асоціація Шкіл соціальної роботи теж видала додаткові рекомендації щодо безпеки соціальних працівників під час роботи з клієнтами в період пандемії, серед яких такі: дотримуватися дистанції у 2 метри з колегами та клієнтами; обов'язково виконувати гігієнічні процедури (носити маски, обробляти руки, використовувати серветки тощо); інформувати клієнтів про свої візити заздалегідь; бути обережним в

ситуаціях соціальної напруги, не надавати послуги клієнтам під дією психотропних речовин або з агресивною поведінкою; вчити клієнтів правил гігієни під час пандемії; відстежувати робочі контакти (з клієнтами та колегами) на випадок захворювання; дотримуватися етичних стандартів і професійних меж. [5]

Висновки. Фахівці соціальних служб відіграють важливу роль у підтримці та захисті населення, особливо в періоди глобальних викликів на кшталт пандемії COVID-19. Створення безпечного робочого середовища та своєчасне навчання спеціалістів є базовою потребою для функціонування системи соціальних послуг у кожній країні. Саме тому дослідження питання безпеки соціальних працівників та впровадження найкращих рекомендацій з охорони праці є важливою складовою соціальної роботи у XXI столітті.

Список використаних джерел

1. Ростовська Т. В. Закордонний досвід протидії насильству щодо соціальних працівників на робочому місці / Ростовська Т. В., Романова Н. Ф. // Соціальна робота та розвиток мереж соціальної підтримки: конференція молодих науковців: збірник тез доповідей, 6 лютого 2019 року. - 2019. - С. 76-81. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/15410>
2. Ashcroft R. The Impact of the COVID-19 Pandemic on Social Workers at the Frontline: A Survey of Canadian Social Workers / Ashcroft R., Sur D., Greenblatt A., Donahue P. // British Journal of Social Work - 2021. URL: <https://academic.oup.com/bjsw/advance-article/doi/10.1093/bjsw/bcab158/6328852>
3. Banks, S. Ethical challenges for social workers during Covid-19: A global perspective / Banks, S., Cai, T., de Jonge, E., Shears, J., Shum, M., Sobočan, A. M., Strom, K., Truell, R., Úriz, M. J., Weinberg, M. // International Federation of Social Workers. - 2020. URL: <https://www.ifsw.org/wp-content/uploads/2020/07/2020-06-30-Ethical-Challenges-Covid19-FINAL.pdf>
4. Bern-Klug M. COVID-19 highlights the need for trained social workers in nursing homes / Bern-Klug M., Beaulieu E. // Journal of the American Medical Directors Association 21.7 - 2020 - 970. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7247447/pdf/main.pdf>

5. Dominelli L. Guidelines for Social Workers During the Covid-19 Pandemic. / Dominelli L. // The International Association Of Schools Of Social Work (2020). URL: https://socialdialogue.online/sd22/17_article.html
6. Guidelines for Social Worker Safety in the Workplace // The National Association of Social Workers - 2013. URL: https://ncwwi.org/files/Incentives_Work_Conditions/NASW_Guidelines_for_Social_Worker_Safety.pdf
7. Koritsas S. Workplace Violence towards Social Workers: The Australian Experience / Koritsas S., Coles J., Boyle M. // British Journal of Social Work - 2008 - 1–15. URL: <https://cutt.ly/UI1trSa>
8. Peretz P. J. Community health workers and Covid-19—addressing social determinants of health in times of crisis and beyond / Peretz P. J., Islam N., Matiz L. A. // New England Journal of Medicine - 383.19 - 2020: e108. URL: <https://www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMp2022641>
9. Social service workforce safety and well-being during the COVID-19 response // UNICEF. - 2020. URL: <https://www.unicef.org/media/68501/file>

Рябець І. В.

ЗАЛУЧЕННІСТЬ ЗВО У СТВОРЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Вступ. МОН України виступає інституцією, «що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій» [4].

У чинній «Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» (2019 р.) (далі - Стратегія) зазначено, що «Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні нововведення у вигляді ідей, наукових розробок, патентів» [4]. Цей потенціал має сприяти процесу розвитку діяльності з високою наукоємністю, тобто розвитку інноваційної діяльності. Активізація сфери інноваційної діяльності нерозривно пов'язана з створенням національної інноваційної екосистеми. У Стратегії сформульовано визначення поняття «національної інноваційної екосистеми (сукупності інституцій, відносин, а також різних видів ресурсів, задіяних у процесі створення та застосування